

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/212/2021
Identifikačné číslo spisu:	7517205304
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7517205304.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte, zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu Š. O., narodeného XX. T. XXXX, bytom X., X. M. XX, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., so sídlom Bratislava, Havlíčkova 16, IČO: 47 244 895, proti žalovanej 365.bank, a. s., Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, (predtým Poštová banka, a. s.), IČO: 31 340 890, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou RELEVANS s. r. o. so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4/A, IČO: 47 232 471, o zaplatenie 635,80 eura s prísl., vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 17Csp/117/2017 (teraz Mestský súd Košice), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. mája 2020, sp. zn. 11Co/345/2019, takto

rozhodol:

- I. Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie z a m i e t a .
- III. Žalovanej proti žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I.

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Košice - okolie (ďalej aj „súd prvej inštancie“) sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 635,80 eura s prísl. titulom bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie rozsudkom z 12. júna 2019 sp. zn. 17Csp/117/2017 žalobu zamietol a žalovanej voči žalobcovi priznal právo na náhradu 100 % trov konania.

II.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. mája 2020 sp. zn. 11Co/345/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal náhradu trov

odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplynulo, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňajúcim všetky zákonné kritériá riadne odôvodneného súdneho rozhodnutia. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom uplatnené odvolacie dôvody neboli preukázané a dôvodne uplatnené. S poukazom na § 107 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/169/2017 a sp. zn. 1Cdo/67/2011 odvolací súd konštatoval, že Zmluva o úvere medzi stranami sporu bola uzavretá 21. novembra 2011. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov bol vyhlásený v Zbierke zákonov 9. marca 2010 a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známy pre každého, koho sa týka. Bolo potrebné preto vychádzať z toho, že žalobca v čase uzavretia zmluvy vedel (mal vedieť), že ak v zmluvách chýba údaj o RPMN, alebo je uvedený nesprávne, úver je bezúročný a bez poplatkov. Reálne sa preto dozvedel, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatil úrok, ktorý nebol povinný zaplatiť. Aj keď žalobca bol spotrebiteľom neznalým práva, došlo by k neprimeranej ochrane jeho práva, pokiaľ by začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia bol posunutý na deň, kedy uzavrel dohodu o plnej moci so svojím právnym zástupcom (12. januára 2017), ktorý ho informoval, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na jeho úkor. Tvrdenie žalobcu o potrebe uplatnenia desaťročnej premlčacej doby by podľa odvolacieho súdu predpokladalo, že zo strany žalovanej došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, k čomu v danom prípade nedošlo. Odvolací súd poukázal na záver Najvyššieho súdu SR vyslovený v uznesení z 18. októbra 2018, sp. zn. 1Cdo/238/2017, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi, je v postavení profesionálneho podnikateľa, vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa.

III.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. e), § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) a navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalobcovi prizná náhradu trov konania.

4. Dôvod dovolania v zmysle § 420 písm. e) CSP bol podľa dovolateľa naplnený tým, že na Súdnom dvore EÚ prebiehalo pod sp. zn. C 331/18 konanie o prejudiciálnej otázke podľa čl. 267 ZFEÚ, ktoré ku dňu podania dovolania ešte nebolo skončené. Bolo povinnosťou súdu zistiť, že dané konanie prebieha, oboznámiť sa s jeho obsahom a vzhľadom na povahu, obsah, totožný skutkový stav a právne posúdenie prejudiciálnej otázky prerušiť konanie čo neurobil, čím sa dopustil porušenia práva žalobcu na to, aby vo veci konal správne obsadený súd, nakoľko žalobca mal právo na rozhodnutie v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, a zároveň právom Európskej únie. Dovolateľ v danej súvislosti poukázal o. i. na závery vyslovené v uznesení Ústavného súdu SR z 3. júla 2008 sp. zn. IV. ÚS 206/08, že krajský súd nepredložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru ES porušil jeho základné právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy, mohlo byť podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach daného prípadu skutkovým a právnym základom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. V kontexte vyššie uvedených skutkových okolností mal žalobca za jednoznačne preukázané, že výroky rozsudku odvolacieho súdu sú nesprávne a nezákonné, nakoľko došlo k porušeniu ústavného práva žalobcu z dôvodu nesprávneho obsadeného súdu.

5. Dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ vzhliadol v tom, že súd prvej inštancie sa v danom konaní nesprávne vysporiadal s otázkami, ktoré boli podkladom pre zákonné vydanie rozhodnutia, pričom ani odvolací súd daný zásah do práva žalobcu na spravodlivý proces spočívajúci v zmätočnosti rozhodnutia neodstránil, keďže nedal odpoveď na odvolacie námietky voči prvostupňovému rozsudku, špecifikované detailne žalobcom v odvolaní. V danom prípade podľa dovolateľa absentuje, čo konkrétne bolo pre posúdenie veci smerodajné a určujúce. Odôvodnenie posúdenia podstatnej otázky týkajúcej sa začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby, ako aj posúdenie dĺžky plynutia objektívnej premlčacej doby bolo podľa dovolateľa nedostatočne odôvodnené, čím došlo k arbitrárnosti konania.

Odvolačný súd poukázal na trojročnú objektívnu premlčaciu dobu a taktiež na začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby v súvislosti s nadobudnutím bezdôvodného obohatenia, ale dostatočne nevysvetlil, prečo aplikoval tieto konkrétne zákonné ustanovenia. Stručné odôvodnenie v zmysle, že žalobca „mal vedieť“ len z toho dôvodu, že je zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľskom úvere vyhlásený v Zbierke zákonov a preto je verejne dostupný, nebol podľa dovolateľa dostatočný. V súvislosti s uvedeným dovolateľ poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/9/2012 (... „neznalosť zákona neospravedlňuje“ musí v spotrebiteľských vzťahoch ustúpiť ochrane spotrebiteľa ako slabšej strany. aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa.)

6. Uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ odôvodnil odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a rozdielnosťou rozhodnutia právnej otázky pri posudzovaní bezúročnosti a bezpoplatkovosti ako dôsledku a sankcie za neuvedenie RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere a pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby a dĺžky objektívnej premlčacej doby vo vzťahu k nepriamemu úmyslu žalovaného pri nadobudnutí bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Odvolačný súd podľa dovolateľa nesprávne posúdil právnu otázku týkajúcu sa momentu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby ohľadom vedomosti spotrebiteľa (žalobcu), keď iba prezumoval, kedy sa spotrebiteľ mal dozvedieť, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Odvolačný súd vôbec nebral ohľad na podstatné skutočnosti významné pre správne rozhodnutie v tomto prípade, a to na zaužívanú súdnu prax, podľa ktorej nie je možné len prezumovať spotrebiteľovu vedomosť o tom, že došlo zo strany dodávateľa k bezdôvodnému obohateniu, ale je potrebné začiatok plynutia posudzovať podľa zisteného skutočného momentu, kedy spotrebiteľ zistil, že došlo k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaného pre účely správneho určenia momentu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby.

7. Odvolacím súdom bola podľa dovolateľa nesprávne posúdená aj právna otázka týkajúca sa dĺžky objektívnej premlčacej doby pri nadobudnutí bezdôvodného obohatenia, keď aplikoval trojročnú objektívnu premlčaciu dobu, hoci v danej veci sa jednalo o úmyselné zavinenie, preto mal odvolačný súd aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu v súlade so zákonnými ustanoveniami a ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, napr. sp. zn. 5Cdo/121/2009. Dovolateľ sa taktiež nestotožnil so záverom odvolacieho súdu, že úmysel pri bezdôvodnom obohatení je potrebné posudzovať na základe ustanovení § 15 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a v súvislosti s uvedenou otázkou poukázal na konanie pred Súdnym dvorom EÚ vo veci C-485/19. Podľa dovolateľa mal odvolačný súd danú otázku posúdiť v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu SR, najmä s uznesením z 22. mája 2019 sp. zn. 8Cdo/163/2018.

8. Súčasťou dovolania bol návrh žalobcu na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP. Tento návrh odôvodnil dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, ktoré vzhliadol v tom, že konajúce súdy pri rozhodovaní nerešpektovali jeho právo na spravodlivý proces, nerešpektovali zásadu zákazu výkladu zákona contra legem, ani kogentné vnútroštátne ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z., účinné v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy, v dôsledku čoho „prelomili“ kogentné vnútroštátne ustanovenie znením Smernice, nezaoberali sa otázkou možnosti/ nemožnosti priznania priameho alebo nepriameho účinku smernice, ale sa len stroho obmedzili na samotné znenie predmetnej Smernice, ich právne závery boli arbitrárne, svojvoľné, nesprávne, nezákonné a v rozpore s konštantnou judikatúrou v dôsledku čoho boli porušené práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces, v dôsledku čoho bol proces ako celok nespravodlivý a vzhľadom na to ako nespravodlivý, nesprávny a nezákonný vyznieva aj jeho výsledok. Odkladom vykonateľnosti bude podľa žalobcu predídene možnému vzniku škody.

9. Dovolateľ súčasne navrhol aby odvolačný súd pred vydaním meritórneho rozhodnutia prerušil konanie, a to do doby právoplatnosti meritórneho rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v konaní vedenom o prejudiciálnej otázke vo veci C 331/18.

10. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožnila so závermi súdov oboch

inšancií, ich rozhodnutia považuje za správne a dostatočne odôvodnené, preto navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť.

IV.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“, „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), spĺňajúca podmienku povinného zastúpenia v súlade s § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

12. Pokiaľ ide o návrh žalobcu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 1 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

13. Relevantná právna úprava:

Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inšancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 422 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inšancie.

Podľa § 423 CSP dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1,2 CSP).

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 162 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP súd konanie preruší, ak

- a) rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť,
- b) pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") návrh na začatie konania,
- c) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

14. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

15. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

16. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

17. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

19. Žalobca odôvodnil prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. e/ CSP tým, že napadnutý rozsudok bol vydaný v konaní, v ktorom rozhodoval nesprávne obsadený súd.

20. Právo na zákonného sudcu zaručuje čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“),

podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e/ CSP. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 206/2008 z 3. júla 2008 dovolateľ argumentoval tým, že odvolací súd mal mať vedomosť o prebiehajúcom, ku dňu podania dovolania neukončenom konaní pred Súdny dvorom Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) vo veci C-331/18, v ktorom sa rieši významná prejudiciálna otázka na účely predmetného konania, keď „v rozsahu výkladu práva Európskeho spoločenstva je zákonným sudcom nielen sudca vnútroštátneho súdu určený rozvrhom práce, ale aj komunitárny sudca a z toho dôvodu mal odvolací súd povinnosť prerušiť konanie, čo však neurobil a tým porušil právo žalobcu na to, aby vo veci nekonal nesprávne obsadený súd.

21. Súdny dvor EÚ v konaní C 331/18 rozhodol už 5. septembra 2019, pričom odvolací súd vo veci rozhodol až dňa 27. mája 2020 v senáte (§ 44 ods. 2, § 46 ods. 1 CSP) v zložení, ktoré dovolateľ nenamietal. Námietku, že rozhodoval nesprávne obsadený odvolací súd preto dovolací súd nepovažoval za relevantnú a dôvodnú. Z rovnakého dôvodu dovolací súd nevyhovел návrhu žalobcu na prerušenie dovolacieho konania.

22. Dovolateľ podal dovolanie aj z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za zmätočné a konanie za arbitrárne.

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017).

24. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

25. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

26. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

27. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd

stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

28. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

29. V danom prípade v konaní nebolo sporné, že strany sporu uzavreli zmluvu o poskytnutí úveru a že žalobca úver splatil dňa 15. júla 2013 v celom rozsahu, ktorým dňom mu začala plynúť premľacia lehota. Spornou medzi stranami bolo, či ide o premľaciu dobu trojročnú podľa občianskeho zákonníka alebo štvorročnú podľa obchodného zákonníka. V odvolacom konaní žalobca namietal aj uplatnenie desaťročnej premľacej lehoty.

30. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky premľania nároku súd prvej inštancie s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/87/2017 zo 14. septembra 2017 dospel k záveru, že na nároky vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy (hoci aj titulom bezdôvodného obohatenia) sa budú vzťahovať predpisy občianskeho a nie obchodného práva, preto ak žalobca nárok na zaplatenie 638,80 € odvodil od inštitútov spotrebiteľského, t. j. občianskoprávneho charakteru, tak aj lehota, v ktorej ich mal uplatniť, podlieha tomu istému režimu. Pokiaľ žalobca zaplatil celý úver dňa 15. júla 2013, dňa 16. júla 2013 začala plynúť dvojročná subjektívna a trojročná objektívna premľacia lehota. Inak povedané, aj keď obe lehoty mohli (no nemuseli) začať plynúť naraz, t. j. že až v priebehu plynutia objektívnej trojročnej lehoty sa žalobca o vzniku bezdôvodného obohatenia dozvedel neskôr, o časový rozdiel medzi subjektívnou a objektívnou lehotou sa doba premľania nepredlžuje.... preto ak trojročná objektívna lehota uplynula dňa 15. júla 2016, na doplynutí tej subjektívnej už vôbec nezáleží. Žaloba v tejto veci bola podaná dňa 23. februára 2017, t. j. celkom zjavne po uplynutí objektívnej trojročnej premľacej doby, a keďže žalovaný právom uplatnil hmotnoprávnu námietku (§ 152 CSP, § 100 ods. 1 OZ), súd žalobu pre premľanie zamietol.“

31. Odvolací súd, ktorý sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvoinštančného rozhodnutia, na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie okrem iného v odôvodnení svojho rozhodnutia doplnil (§ 387 ods. 2 CSP): „Pre začatie plynutia subjektívnej premľacej lehoty je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohatenej, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.Zmluva o úvere medzi stranami sporu bola uzavretá 21. novembra 2011. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov bol vyhlásený v Zbierke zákonov 9. marca 2010 a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známy pre každého, koho sa týka. Treba vychádzať z toho, že žalobca v čase uzavretia zmluvy vedel (mal vedieť), že ak v zmluvách chýba údaj o RPMN, alebo je uvedený nesprávne, úver je bezúročný a bez poplatkov. Reálne sa preto dozvedel, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatil úrok, ktorý nebol povinný zaplatiť. Aj keď žalobca je spotrebiteľ a nie je znály práva, došlo by k neprimeranej ochrane jeho práva, pokiaľ by začiatok plynutia subjektívnej premľacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia bol posunutý na deň, kedy uzavrel dohodu o plnej moci so svojím právnym zástupcom (12.1.2017) a ktorý ho informoval, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na jeho úkor“.

Uviedol ďalej, že „argumentácia žalobcu o desaťročnej premľacej dobe (uplatnená žalobcom v odvolaní

- poznámka dovolacieho súdu) predpokladá, že zo strany žalovanej došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu.“ V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. októbra 2018, sp. zn. 1Cdo/238/2017, ktoré konštatuje, že „samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia, aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premľaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúčinnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premľacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia. samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi, je v postavení profesionálneho podnikateľa, vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu obohatiť sa na úkor spotrebiteľa.“

32. Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, posudzované ako celok sú odôvodnené dostatočne a zrozumiteľne tak vo vzťahu ku skutkovým zisteniam ako aj vo vzťahu k právnomu posúdeniu dĺžky a začatia plynutia objektívnej i subjektívnej premľacej lehoty.

33. Dovolací súd zdôrazňuje, že v rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nemožno uplatňovať námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, v danom prípade otázku začiatku plynutia a dĺžky premľacích lehôt; taká námietka môže byť, pri splnení predpokladov podľa § 422 ods. 1, 2 CSP, uplatnená len podľa § 421 ods. 1 CSP.

34. K žalobcom uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd uvádza, že v danom prípade je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

35. V zmysle § 422 ods. 1 CSP, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak
a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany

neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

36. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

37. Najvyšší súd konštatuje, že v danom prípade je predmetom dovolacieho konania istina 635,80 eura. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (23. februára 2017) bola 435 eur (§ 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 280/2016 Z. z. v nadväznosti na § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde). Odvolací súd rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení 635,80 eura, ktoré neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, t. j. sumu 870 eur a preto dovolanie žalobcu z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné, z ktorého dôvodu bol daný dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

38. Vzhľadom na konštatovanú nedôvodnosť dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. e) a f) CSP najvyšší súd dovolanie žalobcu zamietol podľa § 448 CSP.

39. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd vzhľadom na plný úspech žalovaného v tomto konaní rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. O výške priznanej náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Tento rozsudok bol prijatý senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.